"بۇل جەردە وراي كوپ، دامۇ كەڭستىگى كەڭ"

شەتەلدىكتەر نازارىندا شينجياڭ

□ ئەتلىشمىز جاۋ يۇە

"شينجياڭدىقتار سىتىق نقلاستى، باۋىرمال، قالا گۇلدەنىپ - قۇلپىرىپ كەلەدى، بۇل جەردە وراي كوپ، دامۇ كەڭسىتىگى كەڭ!"، - دەدى 2019 - جىلى 12 - ايدىك 23 - كۇنى جانزۇ ئەتلىن جاتىق سويلەيتىن نۇسىەۋ ئەمانسۇر تىلشىگە.

نۇسىەۋ تۇركمەنستاننان كەلگەن، شينجياڭ داشۇەسى حالقارالىق مادەنىيەت اۋىس - ئەتۋىس شۇەيۇانى جانزۇ ئەتلى كاسىبىنىڭ 4 - جلدىنىڭ وقيتىن شەتەلدىك وقۇشى. بۇل جەرگە كەلىپ وقۇدان بىلگەرى ول كينو فيلمدەردەن گۇڭقۇ ارتيسى چىڭ لۇڭدى بىلگەننەن باسقا، جۇڭگو جانە جۇڭگونىڭ شينجياڭى تۇرالى ەشتەڭەدەن حابارى جوق ەدى.

نۇسىەۋ 2016 - جىلى 11 - ايدىك 9 - كۇنى ەبىرىنشى رەت شينجياڭ سىندى وسى كورىكتى جەرگە تۇڭعىش قادام تاستاعاندىعى حال - جايىن ەالى كۇنگە اپ - انىق ەسىندە ساقتاپ كەلەدى. "تۇرار جاىما جەتكەننەن كەيىن، ەبىر ەتۇرلى ەرەكشە حوش ەيىستى سەزدىم، ول ەداماردى تاعامداردان بۇرقىراعان حوش ەيىس ەكەن". 4 ساعاتقا جۇىق ۋاقىت ۇشاققا وتىرىپ كەلگەن نۇسىەۋ سول كەزدە قۇرساعىم قاتتى اشىپ كەتىپ ەدى دەيدى، بۇرقىراپ جەتكەن حوش ەيىس وعان ەۇرىمجى سىندى وسناۋ قالانىڭ كوركەيىپ - گۇلدەنگەنىن سەزىندىردى.

بىرنەشە جىلدا ونىڭ جانزۇ ەتلى ورەسى تەز جوعارىلادى. "كلاس جەتەكشىمىز ەبزدىڭ تۇرمىسىمىزعا ەرەكشە كوڭىل بولەدى، مەيلى مۇعالىمدار، ساباقتاستار، الدە كوشەدەن جولىققان ادامدار بولسىن، كوپشىلىك سىتىق نقلاستى، اشىق - جارقىن، ادامعا كەرەمەت باۋىرمال. ەۇرىمجىنىڭ قىسى قاتتى سۇىق بولعانىمەن، بۇل جەردىڭ ادامدارى ىنتىماقتى، دوستىققا ادال، مەن بۇل جەردىڭ تۇرمىسىن ەرەكشە ۇناتامىن". نۇسىەۋ جىل سوڭى تاياپ قالعاندىقتان ەۇزىنىڭ كوشە بيىنە ماشقتانىپ، جاڭا جىل بىرلەسكەن ساۋىق كەشىنىڭ سوڭعى جاتتىعۋىمەن قاربالاس جۇرگەندىگىن، جازاتىن مەكتەپ ەبىترۇ دىسسەرتاتسياسى تاعى بار ەكەنىن، جۇىق ارادا الناتىن جاڭا جانزۇ ەتەلى ورەسى ەمتيحانىنىڭ (HSK) التىنشى دارەجەسىنە دايىندالاتىندىقتان ۋاقىتتى تىعىز ورنالاستىرىلعاندىعىن ايتتى.

وسى جىلدارى نۇسىەۋ ەۇرىمجىنىڭ قالا قۇرىلىسىنىڭ تەز قارقىنمەن دامىعانىن باسىنان وتكەردى، قالا جولدارى ەتپىتى دە وسزامانداناعان، كوشە جولدارىنىڭ ورتاسى شىت جاڭا بەينەگە ەنگەن. ول حۋاليك بازارى مەن شاڭماۋچىڭعا بارعان، دوستىق ساۋدا سارايى مەن شينجياڭ حالقارالىق ۇلكەن بازارىن ارالاعان، ول بۇل قالادا ساۋدا بۇيىمدارى ەرەكشە مول، بارلىق جەرى گۇلدەنگەن، ومىرشەڭدىگى تاسقىندايان دەپ ەسەپتەيدى، "مەن قازىر سىرتقا شىقسام ۇنەمى مەتروعا وتىرامىن، شينجياڭ داشۇدەن حالقارالىق اۋەجايعا بارۋىن جولعا قانىقپىن"، - دەيدى.

3 جىلدان استام ۋاقىتتان بەرى، نۇسىەۋتىڭ ساباقتان سىرتقى تۇرمىسى باي مازمۇندى بولىپ كەلەدى. جاز كۇندەرى ول ساباقتاستارىمەن بىرگە نانشانعا بارىپ سەيلەدەپ، دىستىقتان ساقتانىپ، كاۋاپ جەيدى؛ قىس كۇندەرى ەۇرىمجىنىڭ جىبەك جولى حالقارالىق قار شاڭعى الاڭىندا سىڭار تاقتايمەن شاڭعى تەبۋدى ۇيرەنەدى. كەيدە اپتا سوڭىندا دوستارىمەن ۇيىستى دەمالۋ ورنىنا بارىپ اراسانعا تۇسۋگە ۇسىنىس ەتەدى. شينجياڭدا ول ساقپى ۇستاعاندى ۇيرەندى، ساماۋىر سورپاسىن ەشتى، اشتى - تۇشتى جەۋگە قۇمارتپ الدى. "ۇيىمدەگىلەر اشتى - تۇشتىنى جەي المايدى" دەپ كۇلگەن ول ەۇزىنىڭ ساباقتاستارىنان تۇراپتان زات ساتىپ الۋدى ۇيرەنگەنىن، كىيىپ جۇرگەن كيىمدەرىنىڭ ەبارىن تۇراپتان ساتىپ العانىن... ەڭگىمەلەدى.

ۋاقىت شىركىن اتقان وقتاي، 2020 - جىلى مەن داشۇەنىڭ تولىق كۇرسىن بىتىرەمىن!" نۇسىەۋ تەبىرەنە بىلاي دەدى، "وقۋ بىتىرگەن سوڭ ساۋدا - ساتتىق اۋەدارماشىسى بولۋعا قاناعاتتانايدى، شينجياڭ داعى وقۋشىلىق ەومىرى جۇڭگونىڭ داموۋىن تانۋعا ەبىر تەرەزە اشىپ بەردى، بارلىق جەر ورايعا تولى ەكەنىن كوردى. جۇڭگونىڭ اسپيرانت ەمتيحانىنا قاتىناسۋدى جوسپارلاپ وتىر. "مەنىڭ بولاشاقتاعى قىزمەتىم، تۇرمىسىم شينجياڭمەن تىعىز قاتىستى بولاتىنى ەسىزسىز"، - دەيدى نۇسىەۋ.

ەبىز قالالىقتار سياقتى تۇرمىس كەشىرە باستادىق

(باسى 1 - بەتتە)

تەك ەبزدىڭ ەۇي عانا قۋانىپ جاتقانى جوق، قىستاقتاعى بارلىق ادام قۋانىپ جاتىر"، - دەدى قامارنيسا.

"پارتيا مەن ۇكىمەت بولماسا، قىستاق تۇرعندارىنىڭ ەومىر بويى مىناداي جاقسى ۇيدە تۇرىپ، وسىنشاما جاقسى تۇرمىس كەشىرە الۋى مۇمكىن ەەمەس!"، - دەدى تۇرسۇنجان.

قامارنيسانى ەڭ قۋانشقا بولەگەنى: تۇتاس قىستاقتاعىلار قۇرىلعىلارى كەمەلدى جاڭا ۇيگە كوشىپ كىرىپ قانا قالماستان، قىستاق بارعان سايىن كوركەم، بارعان سايىن باي، بارعان سايىن مادەنيەتتى بولا باستادى. "بۇرىن حۋاڭدي قىستاعى ايتسا - ايتقاندداي يەن جەرلى قىستاق بولاتىن، قازىر اۋتونوميالى رايونىنىڭ 'مىڭ قىستاقتا ۇلگى كورسەتۋ، ون مىڭ قىستاقتى رەتتەۋ - وڭاۋ' ىنجەنەريالىق ۇلگى كورسەتۋ قىستاعىنا اينالدى، وسىنىڭ ەبارى قىستاقتا تۇراتىن قىزمەت اترەتىنىڭ كوپشىلىكتى بىرگە باستاپ دىستەۋىنىڭ ارقاسى"، - دەدى قامارنيسا.

"قازىر قىستاق تۇرعندارىنىڭ تۇرمىس، قونىستانۋ ورتاسى جاقسارىپ، ادامداردىڭ رۋحى كوتەرىلىپ، اناعۇرلىم قايراتتانىپ، دامۇدىڭ قوزعاۋشى كۇشى ەتپىتى دە تەبىندى بولدى"، - دەدى ساۋ حۋجيان.

"دۇرىس ايتاسىڭ! بۇرىن وسىنشاما جاقسى جاعداي بولادى دەپ كىم ويلاعان. قالتامىز قامپايىپ، ورتا جاقسارىپ، كوڭىل كۇيىمىز دە كوتەرىلىپ قالدى، وسىنىڭ بارلىعى پارتيانىڭ ابزال ساياساتىنان كەلگەن". قامارنيسا قوناق ۇيدەگى سافادا جاعالاي وتىرعان كورشىلەرىنە شاي دىشۋگە شاقىردى.

"الدىڭعى جىلى قىستاقتا تۇراتىن قىزمەت اترەتى قىستاققا كومەكتەسىپ، ەتتى كەپتەر باعمىشىلىعىن ەنگىزىپ، پوسكام اۋدانى شيانتيان ەۇي جانۋارلارى، ەۇي قۇستارى شارۋالار كاسىپتىك كووپەراتيۋىن قۇردى، بۇكىل قىستاقتاعى 85 كەدەي وتباسى ەتتى كەپتەر باعمىشىلىعىمەن شۇعىلدانىدى. مەن سياقتى كەدەي وتباسى سەلبەستىك كووپەراتيۋتە جۇمىس دىستەپ، تەك ايلىقتىڭ وزىنەن ەبىر جىلدا 30 مىڭ يۋان كىرىس كىرگىزدى"، - دەدى قىستاق تۇرعنى نۇراحمەت نۇرۇزى.

"جەڭگەي، سىزدەردىڭ وتباسىڭىز وتكەن جىلعى كىرىسى قانداي؟"، - دەپ تۇرسۇنجان كۇلە سۇرادى. "بىرنەشە كۇننىڭ الدىندا بالام ەكەۋىمىز ەسەپ جاساعاندا، مولشەرمەن 130 مىڭ يۋاندداي بولىپتى"، - دەپ جاۋاپ بەردى قامارنيسا.

"ايەلىم قىستاقتا اسحانا اشادى، جىلدىق كىرىسى، از دەگەندە، 20 مىڭ يۋان"، - دەدى نۇراحمەت ەسىز قىستىرىپ، - "وتباسىمىزدا 3 جان بار، وتكەن جىلى جالپى كىرىسىمىز 58 مىڭ 600 يۋان بولدى".

وسى بىرنەشە جىلدا حۋاڭدي قىستاعى قىستاقتا تۇراتىن قىزمەت اترەتىنىڭ كومەگىندە، كاسىپ سالاسى ارقىلى سۇيەمەلدەۋ، باسقا سالاعا ويستىرىپ جۇمىستاندىرۋ، سەلبەستىك كووپەراتيۋ قۇرۋ سياقتى شارالاردى اتقارىپ، قىستاق تۇرعندارىنىڭ جان باسىندىق ورتاشا كىرىسىن كورنەكتى جوعارىلاتتى، كىرىستەرى 2014 - جىلى 7683 يۋاننان 2018 - جىلعى 12848 يۋانعا جەتتى.

قازىر حۋاڭدي قىستاعىن ارالاساڭىز، كوشەلەرى كەڭ، ۇيلەرى رەتتى سالىنعان، جول شار تاراپقا تۇتاسىپ، كەز كەلگەن جەردەن قىستاق تۇرعندارىنىڭ ۇمتىكە تولى كۇلكى ۇيىرلىگەن ەجۇزىن كورەسىز... "تازا، جاسىل، ىركىلىسسىز، كوركەم" كورىكتى اۋىل - قىستاق كارتيناسى كوز الدىڭىزعا كەلەدى.

قازىر مەن قىستاقتاعى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ارناۋلى كادرىمىن. مەن تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالعىندا ۇيرەنگەن ەلەكترونىدى ساۋدا بىلىمدەرىنەن پايدالانىپ ەبىر تۇراپ دۇكەننىن اشىپ، اۋىلداستارىڭ جاڭعاق سياقتى جەرگىلىكتى ونىمدەرىن تۇراپتا ساتۋىنا جاردەمدەستىم، ساۋدامىز كەرەمەت كۇشەت. كوپشىلىكتىڭ كىرىستەرىنىڭ ارتقانىن كورگەنمەدە، كوڭىلىمدى ەرەكشە ماقتانىش كەرنەيدى.

ۇلىم قازىر باستاۋىش مەكتەپتە وقيدى، مەن ۇنەمى ونىمەن بىرگە مەملەكەتتە ەبىر تۇتاس قولدانىلاتىن ەتىل - جازۋدى ۇيرەنەمىن، ونىڭ كەتاپتى كوبىرەك وقۋنا، مادەنيەت بىلىمدەرىن ۇيرەنۋنە، قابىلەتىن ارتتىرۋنا، ەوزىنىڭ قۇلشىنىسى ارقىلى باقتىتى تۇرمىسىن جاراتۋنا مۇمكىندىك جاسايمىن.

جۇبايىم مەنىڭ العا باسقانىما قاتتى قۋانىپ، ماعان كوڭىل بولەتىن بولدىڭ دەدى، ەۇيمىز بارعان سايىن تاتۋ - ەتاتتى بولىپ، ەار كۇنى شاتتىق كۇلكىسى ەستى. مەن ۇنەمى ەدني ۇشقارى يدەيا باقتىتى تۇرمىستىڭ كەدەرگىسى دەپ ويلايمىن، باقتىقا جاراي، ەبز ەبىر وتباسىنداعىلار كۇش بىرىكتىرىپ ونى جويدىق. كەيىنگى كۇندەرىمىز ەالى ۇزاق، مەن ەندىگارى استە اداسپايمىن، وتباسىمىزدىڭ تاماشا تۇرمىسىن جان سالا قورعايمىن.

(گازەتىمىزدىڭ ەتلىشىسى **لي چۇنشيا** رەتتەگەن)

ەدني ۇشقارى يدەيا باقىت جولىنداعى كەدەرگى

(باسى 1 - بەتتە)

ول اي - شايعا قاراتپاي ۇلىمدى كوتەرىپ الىپ جۇرە جونەلدى، مەن تەك قالماي ىلەسىپ وتىردىم، قىستاقتاعى ايتىلمىس "ەدني قايراتكەر"دىڭ ۇيىنە كەلدىك. "ەدني قايراتكەر" ەدني ۇشقارى ەلەمەنت بولاتىن، ول ەبىر بولەك دۇعا وقعاننان كەيىن، ماعان تەك "الىلا "عا شىن كوڭىلمەن سەنسەڭ عانا بالاڭنىڭ سىرقاتى بىرنەشە كۇننەن كەيىن جازىلىپ كەتەدى دەدى. 2 كۇننەن كەيىن مەنىڭ ۇلىمنىڭ قىزۋى ايتقانداي - اق قايتتى، وسىدان كەيىن مەن الگى ەدني ۇشقارى ەلەمەنت پەن دوسىما قالتقىسز سەنەتىن بولدىم، قازىر ويلاسام، بۇل تەك ەبىر كەزدەيسوقتىق ەكەن، تالەيىمە جاراي، بالامنىڭ سىرقاتى اۋىر بولماپتى، ايتپەگەندە مەن شەكسىز وكىنىشكە قالادى ەكەنمىن.

كەيىن كەلە دوسىم ۇنەمى ماعان ەوزىنىڭ قول تەلەفونىنداعى كەيبىر دىبىس، بەينە كەسكىندەردى كورسەتىپ، ماعان ەدني ۇشقارى يدەيا ەسىڭىردى، مەن بىرتە - بىرتە حانزۇلارمەن ارالاسپايتىن بولدىم، مەملەكەتتە ەبىر تۇتاس قولدانىلاتىن ەتىل - جازۋدى قولدانۋدان باس تارتتىم. بىرەۋلەر ماعان پۇتۇڭحۋا سويلەسە، مەن انىق ۇعىپ تۇرسام دا تۇسىنبەگەندەي جالعان بەينەگە ەنىپ، ولاردى "جات دىندەگىلەر" دەپ ىشتەي تىلدەپ تۇراتىن بولدىم.

مەنىڭ بۇل ۇشقارى بەينەم جۇبايىمنىڭ نازارىن اۋدارادى، ول ماعان مۇنداي قاتە يدەيا وتباسىنداعىلارعا زيان جەتكىزىپ قانا قالماستان، تىپتەن، بالامزدىڭ بولاشاعىن دا قۇرتادى دەدى، جۇبايىم ماعان سۇىق سۇ شاشىپ جىبەرگەندەي بولىپ، مەسەلەدەم قايتتى. بىرنەشە رەت سويلەسكەننەن كەيىن، ول ماعان تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالعىنا بارىپ ۇيرەن دەپ كەڭەس بەردى.

مەن جۇبايىمنىڭ اقىلىمەن ۇىنسۇ اۋداندىق كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالعىنا كەلدىم، بۇل ارانىڭ ورتاسى توتەنشە جاقسى ەكەن، تاماق، جاتاق ەبارى تەگىن. بۇل جەردە مەن مەملەكەتتە ەبىر تۇتاس قولدانىلاتىن ەتىل - جازۋدى، زاڭ بىلىمدەرىن، كاسىپتىك شەبەرلىك ۇيرەندىم. نەنىڭ ەدني ۇشقارى يدەيا ەكەنىن، ونىڭ بىزگە قانداي ۇرەيلى زاردابى الا كەلەتىنىن ەتۇسىندىم. تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالعى ماعان كوپتەگەن ەبىلىم بەرىپ قانا قالماستان، ەڭ باستىسى، مەنىڭ كوڭىلمدە جاسىرىنىپ جاتقان "سىرقات"تى ەمدەپ جازدى.

تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالعندا ۇيرەنگەن كەزدە مۇعالىمدار بىزگە ەوزىنىڭ تۇعان تۇىسقانىنداي كوڭىل ەبولدى. ەبىر كۇنى كەشتە ايىق استىنان مەنىڭ وتكە تاس بايلانۋ سىرقاتىم قوزعالىپ، اۋىرعاندىنان تۇلا بويىمدى سۇىق تەر باستى. ەامينا ابلا مۇعالىم حابار تاپقاننان كەيىن، مەنى دەرەۋ مەكتەپتىڭ ەمحانىسىنا اپارىپ ەمدەتتى. مەن توسەكتە جاتقاندا، ەامينا مۇعالىم قاسىمدا وتىردى، ول مەنىڭ قولىمدى ۇستاپ، ماعان نقلاسپەن: "بالام، ەالى اۋىرىپ تۇر ما، تاۋىرلەنىپ قالدىڭ با" دەپ سۇرادى. ول ورامالمەن مەنىڭ تەرىمدى توقتاۋسىز ەسۇرتىپ وتىردى، مۇعالىمنىڭ كوڭىل ەبولىپ، قامقورلىق جاساۋىندا، مەن قايتىپ ۇيقتاپ كەتكەنىمدى بىلمەي قالىپپىن. 2 - كۇنى ويانعانىمدا، مەن مۇعالىمنىڭ قالجىراعان ەوڭىن كورگەنمەدە توتەنشە تەبىرەندىم.

تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالعندا مەن ەار كۇنى مۇقيات ۇيرەنىپ، ەدني ۇشقارى يدەيانىڭ زياندارىنان اۋلاق ەجۇرۋ بەكمىنە كەلدىم. مەن جۇبايىما ەرەكشە راقىمەت ايتامىن، ەگەر ول مەنى تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالعىنا بارىپ ۇيرەنۋگە شابىتتاندىرماعان بولسا، مەنىڭ مۇنان كەيىنگى ەومىرىمنىڭ ەسىرا، قانداي بولارىن مەجەلەي المايتىن ەدىم، ەگەر ەدني ۇشقارى يدەيا مەنىڭ يدەيامدا ەورشي تۇسسە، مەن مۇمكىن ەوزىمدى، ەتپىتى، تۇتاس وتباسىمداعىلاردى ەتۇپسىز تەرەڭ قايعىعا باتىرار ەدىم.

2019 - جىلى 4 - ايدا تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالعىنان وقۋ تاۋسقانىن كەيىن، مەن دۇرىس پەن بۇرىستى پارىقتاي الاتىن قابىلەتكە يە بولدىم، ەدني ۇشقارى يدەيانىڭ سىنالاپ كىرۋىنە قارسى تۇرا الاتىن قابىلەتكە يە بولدىم، ەوزىمدى قورعايتىن، وتباسىمداعىلاردى قورعايتىن، ەدني ۇشقارى يدەيانىڭ شىرىتۋىنەن اۋلاق بولاتىن سەنىمگە يە بولدىم.

"بۇل جەردە وراي كوپ، دامۇ كەڭستىگى كەڭ"

ۋلىتسك گۇلدەنۋى جولىندا . ەرجۇرەك قۇربانداڭ شەجىرەسى

لي شياڭچۇن:
ەومىردىڭ ايىندى ماداق جىرىن عازىز جانىمەن جازدى

□ شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ ەتلىشىسى **مەي شىشيۇڭ**

لي شياڭچۇننىڭ سۋرەتى.
□ شينحۋا اگەنتتىگى تاراتقان

لي شياڭچۇن حاينان ولكەسى حايكوۋ قالاسى چيۇڭشان رايونىنىڭ ادامى، رەفورما جاساپ، ەسىك اشقاننان كەيىنگى اۋقاتتانعان وتباسىندا دۇنيەگە كەلگەن. 1996 - جىلى 12 - ايدا ول اسكەرگە قابىلدانىپ، بۇرىنعى گۋاڭجوۋ اسكەري رايونى بەلگىلى جيتۋانجۇننىڭ "تاشاندى قورعاۋشى باتىرلار تۋانى" 9 - لياننداعى (قازىرگى قۇرلىق ارمياسى 75 جيتۋانجۇنى بەلگىلى لۇيى 1 - يىلك 2 - ليانى) تۇرعان. 1998 - جىلعى تاسقىن اپاتىنا قارسى اتتانۋ، قاتەردەن اراشالاۋ باردىسىندا ول جارالانسا دا شايقاس شەبىنەن قايتپاي، ەڭ سوڭعى ساتكە دەيىن كۇرەسىپ، 20 جاس قانا ومىرىمەن ادام جانىن تەبىرەنتەتىن قاھارماندىق ماداق جىرىن جازىپ قالدىردى.

قوسىنعا كىرگەننەن كەيىن، لي شياڭچۇن اركەز وزىنە قاتاڭ تالاپ قويىپ، شىنايى بەينەمەن جالىندى ليان - دۇي تۇرمىسىنا بەلسەنە ارالاستى ـــ

جاتتىعۋ بارىسىندا ول قيىندىققا قارسى اتتانىپ، جاتتىعۋدىڭ ساڭلاعى بولۋعا قۇلشىندى؛

ەتۇرلى مىندەتتەردى ورىندىاۋدا ول ەرلىكپەن العا ۇمتىلىپ، "باستاماشى" بولۋعا ۇمتىلدى؛

ۇيرەنۋدە ول تالىقپاي ۇيرەنىپ، ەداۋىر قادامنا ىنتىما تىعىز ىلەستى.

كوپ وتپەي لي شياڭچۇن جەرگىلىكتى ورىندىاعى جاستان تولىمدى اسكەر بولۋ بارىسىن باسىنان وتكەرىپ، ۇزدىك اسكەر بولىپ تولىسۋعا قاراي ۇزدىكسىز ۇمتىلدى. 1997 - جىلى ول بلگەرىندى - كەيىندى بولىپ تۋان، يىلك، ليان جاعىنان 3 رەت ماراپاتتالىپ، جىل سوڭىندا "ۇزدىك اسكەر" بولىپ باعالاندى. 1998 - جىلى 4 - ايدا ول وپتيكالىق كابەل جاتقىزۋ قۇرىلىسىن جۇرگىزۋ مىندەتىن ەساتتى ورىندىاپ، ەبىر رەت داڭقپەن 3 - دارەجەلى ەڭبەك كورسەتتى.

لي شياڭچۇن رۋحانى جاقتان بايۋعا بار كۇشىمەن تالپىندى. ول ۇنەمى: "شىنايى سۇيىسپەنشىلىكتى حالىققا ارناۋ، مەيىرىمدى قوعامعا ارناۋ مەنىڭ ەڭ ۇلكەن قۇانىشىم"، - دەيتىن.

لي شياڭچۇن قايدا بارسا دا جاقسى ەىس ىستەپ ەجۇرۋشى ەدى. دالالىق جاتتىعۋ جاساپ جاتقان كەزدەگى بوس ۋاقىتتارىندا ول اۋىلداستارىنا كومەكتەسىپ كۇرىش ورىپ، بايگو جەمىسىن تەرىپ، اعاش ەگەتىن شۇڭقىر قازدى؛ اسكەري جاتتىعۋ ارەدىگىندە ول جارالانعان، مەرتىككەن ساقا اسكەرلەردىڭ سۇىن تاسىپ، وتىنىن جارىپ، كىرىن جۇىپ، تاماعىن جاساپ بەردى، كونەرگەن ۇيلەردى اقتادى؛ وپتيكالىق كابەل جاتقىزۋ قۇرىلىسىن جۇرگىزىپ جاتقان كەزدە ول وقۋ قاراجاتىن تاپسىرا المايتىن وقۋدان قول ۇزبەك بولعان باستاۋىش مەكتەپ وقۋشىسى ياڭ لىيدىڭ وقۋ قاراجاتىن تاپسىرىپ بەردى...

1998 - جىلى تاسقىنعا قارسى اتتانىپ، قاتەردەن اراشالاعان 17 كۇن لي شياڭچۇننىڭ قىرشىن ومىرىندەگى ەڭ ايىندى، شۇعىلالى كۇندەر بولدى ـــ

8 - ايدىڭ 5 - كۇنى لي شياڭچۇن قوسىنعا ىلەسىپ جيڭجوۋعا بارىپ، تاسقىن اپاتىنا قارسى اتتانۋ، قاتەردەن اراشالاۋعا قاتىناستى؛

7 - كۇنى ليان - دۇي بەلگىلەنگەن ورىنعا جەتكەندە، لي شياڭچۇن پارتيانىڭ كىرۋ ەوتىنىشىن تاپسىردى ەارى پارتيا مۇشەلەرىنىڭ ەكپىندىلەر قوسىنىنا قاتىناسۋدى تالاپ ەتتى؛

13 - كۇنى جيڭجوۋدىڭ تايپيڭكوۋىندىعى شيڭقۋ تيەگى تەسىلپ، وزەن جىبەك جولى حالقارالىق قار شاڭعى الاڭىندا سىڭار تاقتايمەن شاڭعى تەبۋدى ۇيرەنەدى. كەيدە اپتا سوڭىندا دوستارىمەن ۇيىستى دەمالۋ ورنىنا بارىپ اراسانعا تۇسۋگە ۇسىنىس ەتەدى. شينجياڭدا ول ساقپى ۇستاعاندى ۇيرەندى، ساماۋىر سورپاسىن ەشتى، اشتى - تۇشتى جەۋگە قۇمارتپ الدى. "ۇيىمدەگىلەر اشتى - تۇشتىنى جەي المايدى" دەپ كۇلگەن ول ەوزىنىڭ ساباقتاستارىنان تۇراپتان زات ساتىپ الۋدى ۇيرەنگەنىن، كىيىپ جۇرگەن كيىمدەرىنىڭ ەبارىن تۇراپتان ساتىپ العانىن... ەڭگىمەلەدى.

ۋاقىت شىركىن اتقان وقتاي، 2020 - جىلى مەن داشۇەنىڭ تولىق كۇرسىن بىتىرەمىن!" نۇسىەۋ تەبىرەنە بىلاي دەدى، "وقۋ بىتىرگەن سوڭ ساۋدا - ساتتىق اۋەدارماشىسى بولۋعا قۇلشىندى. شينجياڭدا وقۋشىلىق ەومىرى جۇڭگونىڭ داموۋىن تانۋعا ەبىر تەرەزە اشىپ بەردى، بارلىق جەر ورايعا تولى ەكەنىن كوردى. جۇڭگونىڭ اسپيرانت ەمتيحانىنا قاتىناسۋدى جوسپارلاپ وتىر. "مەنىڭ بولاشاقتاعى قىزمەتىم، تۇرمىسىم شينجياڭمەن تىعىز قاتىستى بولاتىنى ەسىزسىز"، - دەيدى نۇسىەۋ.

سۇىى يرەكتەلىپ، اعىسى كۇشەيىپ، ەيىرىم كوبەيەدى. لي شياڭچۇن سۇىعا سەكىرىپ ەتۇسىپ، تەسىلگەن ورىندى تەكسەرەدى. سۇىعا شوككەندە تىيەك سول ياعىنىڭ 4 سانتيمەتىردەي جەرىن ەتىلىپ كەتەدى، قان توقتاماي، ول اۋىرعانىنا شىداپ، تىيەكتىڭ سۇ اعىپ تۇرعان ورنىن ەدال تابادى، جاعاعا شىققاننان كەيىن تاعى تەسىلگەن تىيەكتى بىتەۋ شايقاسىنا كىرىسەدى؛

17 - كۇنى تۇستەن بۇرىن توقتاۋسىز 14 ساعات ەرلىكپەن شايقاسقان لي شياڭچۇن باسى اينالىپ، قىزۋى ورلەگەنىن سەزىنسە دە، تۇستەن كەيىنگە دەيىن شىدايدى، اقىرى جىعىلعاندا دەنە تەمپەراتۋراسى 40℃قا كوتەرىلەدى؛

19 - كۇنى ساعات 14 مولشەرىندە گۇڭ - ان اۋدانى نانپيڭ قالاشعىندداعى تيانشيڭ توسپاسىنىڭ تيەگىنىڭ تەسىلگەنى بايقالادى، اسپا ۇكول قۇيدىرىپ جاتقان لي شياڭچۇن شۇعىل جينالۋ ىسقىرىعىن ەستي سالا، ۇكول ينەسىن سۇىرىپ تاستاپ، قۇم داعاردى ارقالاي سالا توسپاعا قاراي ۇمتىلادى. الايدا نەشە ونداعان قۇم داعاردى تاسىعاننان كەيىن، ول جاڭسىزدانىپ، ەوڭى قۇارىپ، توسپادا تاعى ەسىنەن تانىپ قالادى؛

21 - كۇنى ساعات 8 مولشەرىندە نانپيڭ قالاشعىنىڭ جۇڭدوۋ بولەگىندە ىشكە قاراي كوشكىن تۇىلادى. شۇعىل جينالۋ ىسقىرىعىن ەستىگەن لي شياڭچۇن اۋرۋ توسەگىنەن ەتۇسىپ، جەتەكشى بايقاماي قالعان ورايدا تاسقىنعا قارسى اتتانۋ قوسىنىنا تاعى دا قوسىلادى. ساعات 10 شاماسىندا لي شياڭچۇن تاعى دا ەسىنەن تانىپ قۇلاپ تۇسەدى، قىستاق تۇرعندارى ونى سالقىن ورىنعا سۇيەپ اپارادى. لي شياڭچۇن ەسىن جيعاننان كەيىن تاعى ۇزدىكسىز شايقاس جۇرگىزەدى. 20 نەشە قۇم داعاردى ارقالاعاننان كەيىن، ول شەكتەن تىس السىرەپ، شارشاعاندىقتان توسپادا جىعىلىپ، قان قۇسىپ، ەسىنەن تانىپ كەتەدى.

ەومىرى حاۋىپتە جاتقان كەزدە لي شياڭچۇن ەالسز داۋسىپەن جەتەكشى ۋاڭ جانفيگە: "كەشتە تاعى مىندەت بار ما؟ ەسىز جوق، مەنى جىبەرىڭىز..."، - دەيدى.

لي شياڭچۇن قۇربان بولعاننان كەيىن، بۇرىنعى گۋاڭجوۋ اسكەري رايونى وعان "تاسقىنعا قارسى اتتانعان باتىر" داڭقتى اتاعىن بەردى ەارى ول ەتىرى كەزىندە تۇرعان بانگە "لي شياڭچۇن ەبانى" دەگەن ات بەرەدى، ول تۇرعان لياندى "لي شياڭچۇن ليانى" دەپ اتايدى. 1999 - جىلى ورتالىق اسكەري دىستەر كوميتەتى لي شياڭچۇنگە "جاڭا داۋىردەگى قاھارمان جاۋىنگەر" داڭقتى اتاعىن بەرەدى.

2000 - جىلى 3 - ايدا ورتالىق اسكەري دىستەر كوميتەتىنىڭ بەكتۇىمەن بۇرىنعى باس ساياسي ەبولىمى لي شياڭچۇننىڭ سۇرەتىن ەبىر تۇتاس سىزدىرىپ جاساتىپ باسترعاننان كەيىن، تۇتاس ارميا قوسىندارىنداعى ليانناننان جوعارى ورىندارعا ەىلىپ قويدى.

2018 - جىلى 9 - ايدا ورتالىق اسكەري دىستەر كوميتەتى ساياسي قىزمەت ەبولىمى جاڭ سىدى، دۇڭ سۇنرۇي، حۋاڭ جيگۋاڭ، چيۋ شاۋيۇن، لەي فىڭ، سۇ نيڭ، لي شياڭچۇن، ياڭ يەگۇڭ، لين جۇندى، جاڭ چاۋ قاتارلى 10 قاھارمان ۇلگىنىڭ تامعا ىلەتىن سۇرەتىن ەبىر تۇتاس باسترىپ جاساتتى ەارى بۇكىل ارميادعى ليان دارەجەلەدەن جوعارى ورىندارعا تاراتىپ بەردى.

(شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ 12 - ايدىڭ 17 - كۇنى ۇحاننان بەرگەن حابارى)